

HAR SVENSKARNA SLUTAT ÄNGSLAS OCH LÄRT SIG ÄLSKA BOMBEN? SVENSKA FOLKETS INSTÄLLNING TILL SVENSKA KÄRNVAPEN

FELIX CASSEL, BJÖRN RÖNNERSTRAND,
TORSTEN RÖNNERSTRAND OCH PATRIK ÖHBERG

Sammanfattning

Svenska folkets inställning till svenska kärnvapen har plötsligt blivit en högaktuell fråga. Det försämrade säkerhetspolitiska läget har öppnat för en diskussion om kärnvapen i Sverige. Främst handlar det om utplacering av allierade kärnvapen, men även frågan om ett eget svenskt kärnvapeninnehav har lyfts. Resultaten från detta kapitel visar dock på ett relativt kompakt folkligt motstånd mot svenska kärnvapen. Endast 13 procent ställer sig positivt till att Sverige bör skaffa kärnvapen och andelen som tar ställning mot förslaget utgörs av två tredjedelar. Det föreligger dock vissa systematiska skillnader mellan grupper. Stödet är högre bland yngre, bland personer med lägre utbildning och särskilt bland personer som identifierar sig som höger. Partipolitiskt är stödet starkast bland Sverigedemokraternas sympatisörer, medan motståndet är mest utbrett bland väljare till vänster. Sammantaget tyder resultaten på att frågan om svenska kärnvapen inte i första hand formas av direkta hotbedömningar, utan av mer stabila underliggande attitydstrukturer.

Albert Einstein skrev i augusti 1939 ett brev som skulle ändra historiens gång. I brevet gav han ett råd till USA:s president, demokraten Franklin D. Roosevelt. Rådet gick ut på att USA skulle tillverka ”extemely powerful bombs of a new type”. Han antydde också att sådana bomber inom kort skulle komma att framställas i det nazistiska Tyskland.

Sex år senare kunde Einstein konstatera att hans brev till presidenten fått konsekvenser som han inte räknat med. Den 6 augusti 1945 fälldes den första atombomben över den japanska staden Hiroshima. Tre dagar senare fälldes en liknande bomb över den närliggande staden Nagasaki. Därmed var andra världskriget slut, men priset var högt. Bomberna hade tagit livet av långt mer än 100 000 människor.

Einsteins brev sägs ha förkortat kriget mot Japan med flera år. Det betydde dock inte att han själv var tillfreds med resultatet av sitt initiativ. I efterhand sa han: ”Hade jag vetat att tyskarna inte skulle lyckas med att skapa en atombomb hade jag inte varit med om att öppna Pandoras ask.” Detta skulle dock inte bli Einsteins

sista ord i kärnvapenfrågan. Längre fram hävdade han att bomben kanske ändå var det minst onda alternativet.

Einstein dog 1955, men efterverkningarna av hans brev till Roosevelt har satt djupa spår i det globala kulturarvet. I Sverige tecknade Harry Martinson en bild av kärnvapenkriget som gått till historien. Viktigast därvidlag var det dystopiska rymdeposet *Aniara* (1956). Här framträder Martinson som en av de tidigaste och skarpaste kritikerna av kärnvapentechnologin.

Aniara har ju med viss rätt betecknats som en form av science fiction. På ytplanet handlar berättelsen om ett rymdskepp och dess ödesdigra färd bort från jorden i riktning mot Lyrans stjärnbild.

Det viktigaste temat är emellertid mänsklighetens situation efter Hiroshima. Det understryks redan i den tredje sången. Här får vi veta att *Aniaras* ödesdigra färd ut i tomma rymden börjat med ”en nödgir för asteroiden Hondo”. Som Martinson påpekat ska namnet Hondo associera till de första atombombsfällningarna.

Martinsons *Aniara* utgör en viktig ingrediens i det svenska kulturarvet. Om detta betyder att hans berättelse påverkat den svenska kärnvapenopinionen, vet vi dock inte. Helt klart är dock att omkring 80 år efter bomberna över Hiroshima och Nagasaki så har frågan om kärnvapen åter väckts. Bakgrunden är det förvärrade säkerhetspolitiska läget, som utmanat den svenska utrikes- och försvarspolitikens grundbultar. Ett exempel på det är medlemskapet i Nato. Sveriges ansökan och sedermera medlemskap innebar slutet på en epok av militär alliansfrihet. En utveckling som av många ansågs som otänkbar bara månader innan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina (Björnbom, 2022).

Nu lyfts alltså även frågan om kärnvapen i den svenska debatten. Ett spår handlar om huruvida Sverige skall bli en del av ett franskt eller europeiskt kärnvapenparaply (Ekot, 2026). Ett annat spår handlar om ett nordiskt samarbete om utveckling av kärnvapen (Ingemarsson, 2026). Det senare är en åsikt som framförts av företrädare för den inflytelserika tankesmedjan Bruegel. Den svenska försvarsministern Pål Jonsson bestrider visserligen att det skulle vara aktuellt, men i debatten hörs emellertid också argumentet att Sverige bör satsa på ett utveckla egna kärnvapen (Yousuf & Carlsson Tenitskaja, 2025).

Tanken på en svensk bomb är på intet sätt ny i svenskt politiskt medvetande. Kärnvapensprängningarna över Hiroshima och Nagasaki bevisade atomkraftens militära potential men väckte även intresse för möjligheten att utnyttja densamma som fredlig energikälla. Strax efter andra världskrigets slut bildades en statlig svensk kommitté (Atomkommittén) som fick i uppdrag att planlägga och hitta metoder för atomkraftens fredliga användning. Men Sveriges intressen för atomkraften stannade inte där. Parallellt med Atomkommitténs arbete initierades, inledningsvis i hemlighet, ett svenskt kärnvapenprogram. Inkilat mellan Kalla krigets två maktblock skulle svenska kärnvapen maximera den militära avskräckningsförmågan och bevara den (officiella) svenska neutralitetslinjen i händelse av krig. Stora svenska

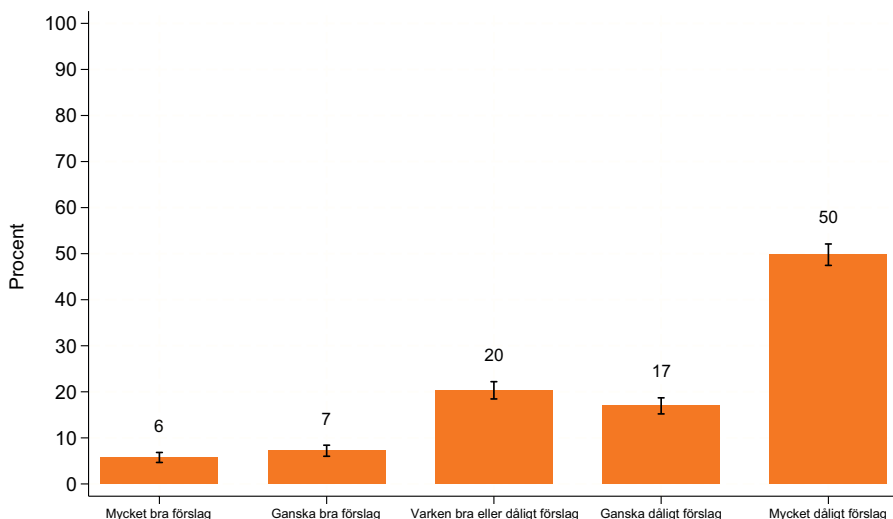
uranfyndigheter skulle underlätta framställningen (Agrell, 2002). Kärnvapenprogrammet kom att bli föremål för politisk strid under framför allt 1950-talet och orsakade inte minst en stark intern splittring i Socialdemokraterna. Motståndet leddes av socialdemokratiska kvinnoförbundet och utrikesminister Östen Undén, men även den till Socialdemokraterna närstående kulturvänstern med författaren Per-Anders Fogelström i spetsen. En kompromiss mejslades slutligen fram i vilken Sverige skulle välja en handlingsfrihetslinje – att inte binda sig i någon riktning i frågan om anskaffning av kärnvapen. Det stod dock klart att kompromissen innebar förlorat momentum i arbetet för en svensk bomb. Det svenska undertecknandet av Icke-spridningsavtalet 1968 markerade ett definitivt stopp för ambitionen om svenska kärnvapen och avvecklingen av all konstruktionsinriktad kärnvapenforskning slutfördes 1972 (Agrell, 2002).

Många årtionden har passerat sedan det svenska kärnvapenprogrammet lades ner. Programmets huvudsakliga syfte – att försvara landet – vinner dock ännu gehör i breda svenska folklager. Tidigare resultat från SOM-undersökningen visar att svenska folket håller försvaret av Sveriges territorium som Försvarsmaktens viktigaste uppgift (Berndtsson m.fl., 2021). Huruvida svenskarna anser att denna uppgift även ska innefatta nukleär avskräckningsförmåga vet vi dock ännu lite, och det är kring denna fråga som detta kapitel kretsar.

Kom atombomb?

Bör Sverige skaffa egna kärnvapen? Den frågan fick respondenterna som besvarade SOM-undersökningen 2025 alltså ta ställning till. Utfallet är tydligt. Figur 1 visar att förespråkarna för svensk kärnvapenanskaffning kämpar i motvind. Närmare två tredjedelar av svarspersonerna anser att det är ett mycket eller ganska dåligt förslag. Hälften av alla svarande, 50 procent, anser att förslaget är mycket dåligt. Endast 13 procent av de svarande har en mer positiv inställning och menar att förslaget är mycket eller ganska bra. Tanken om svenska kärnvapen tycks alltså möta starkt motstånd i den svenska befolkningen.

Figur 1 Svenskarnas syn på att skaffa egna kärnvapen, 2025 (procent och 95-procentiga konfidensintervall)

Kommentar: Frågan löd *Vilken är din åsikt om följande förslag? Sverige bör skaffa egna kärnvapen*. Svartalternativen var *Mycket bra*, *Ganska bra*, *Varken bra eller dåligt*, *Ganska dåligt* samt *Mycket dåligt*. Antal svar: 1 776.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2025.

Pudelns kärna är alltså motstånd. Men det finns likväl vissa intressanta och systematiska skillnader mellan grupper i synen på svenska kärnvapen. Låt oss rikta blicken mot tabell 1. Där framkommer nämligen kärnvapenstödet nedbrutet på sociodemografiska grupper, politisk åskådning och social tillit.

Svenska kärnvapen är en fråga som skiljer sig åt mellan olika generationer. Ännu större skillnader mellan grupper visar sig nämligen om man tittar på ålder. En femtedel av svarspersonerna i åldrarna 16–29 år anser att förslagen om svenska kärnvapen är bra (21 procent). Stödet blir lägre ju högre åldersspann man kommer. Endast 9 procent av gruppen 65 år eller äldre är positiva till svensk kärnvapenanskaffning.

Om vi tittar på politiska faktorer framträder ytterligare skillnader utifrån partipreferens och ideologisk orientering. Personer ideologiskt till höger står ut. Denna grupp är klart mer positiva (18 procent) jämfört med personer till vänster (6 procent). Givet denna ideologiska slagsida är det förväntat att även partisympati är en utslagsgivande faktor i synen på svenska kärnvapen. Så är det också. Anhängare till Tidöpartierna är genomgående mer positiva till kärnvapen än oppositionens anhängare. Mest välvilligt inställda är anhängare till Sverigedemokraterna. Bland dem är en femtedel för svenska kärnvapen (21 procent).

Tabell 1 Svenskarnas syn på att skaffa egna kärnvapen efter socio-demografiska grupper, politisk åskådning och social tillit, 2025 (procent, n-tal och balansmåt)

	Bra förslag	Varken bra eller dåligt förslag	Dåligt förslag	n	Balans
Samtliga	13	20	67	1 776	-54
<i>Kön</i>					
Kvinna	10	23	67	896	-57
Man	16	18	66	876	-50
<i>Ålder</i>					
16–29 år	21	22	57	226	-36
30–49 år	15	23	62	475	-47
50–64 år	11	21	68	476	-57
65+ år	9	17	74	599	-65
<i>Utbildning</i>					
Låg	15	20	65	217	-50
Medel	13	23	64	869	-51
Hög	11	15	74	617	-63
<i>Ideologisk position</i>					
Vänster	6	12	82	624	-76
Varken vänster eller höger	15	25	60	498	-45
Höger	18	24	58	629	-40
<i>Partisympati</i>					
Vänsterpartiet	6	8	86	132	-80
Socialdemokraterna	10	18	72	560	-62
Centerpartiet	8	11	81	87	-73
Liberalerna	15	15	70	55	-55
Moderaterna	16	27	57	334	-41
Kristdemokraterna	(13)	(21)	(66)	48	(-53)
Miljöpartiet	2	8	90	92	-88
Sverigedemokraterna	21	28	51	236	-30
<i>Social tillit</i>					
Låglitare	27	24	49	210	-22
Mellanlitare	14	25	61	516	-47
Höglitare	9	17	74	1 002	-65

Kommentar: Frågan löd *Vilken är din åsikt om följande förslag? Sverige bör skaffa egna kärnvapen?* Svarsalternativen var *Mycket bra*, *Ganska bra*, *Varken bra eller dåligt*, *Ganska dåligt* samt *Mycket dåligt*. Frågan om ideologisk position löd *Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?* Frågan om social tillit löd *Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet? Svarsskala 0 (Det går inte att lita på människor i allmänhet) till 10 (Det går att lita på människor i allmänhet). Låglitare=0–3, Mellanlitare=4–6 och Höglitare=7–10.*

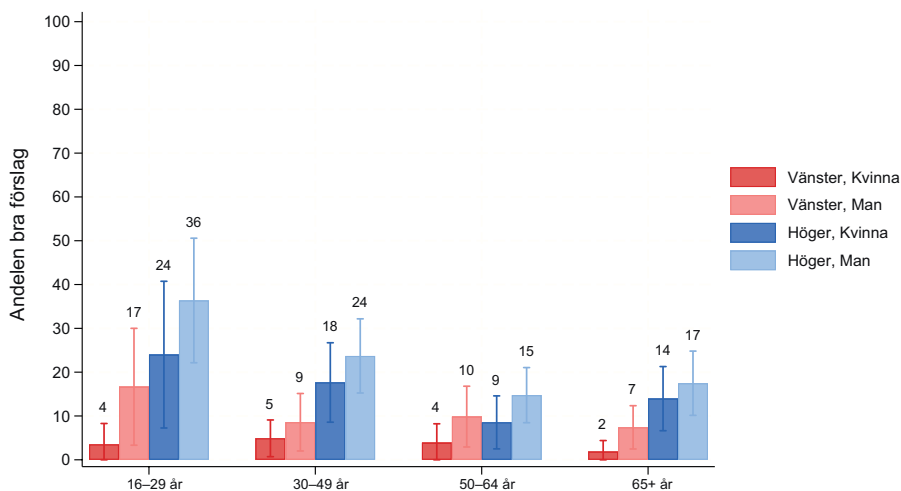
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2025.

Gruppskillnaderna till trots, nästan samtliga sociodemografiska och politiska grupper som analyserats här är negativt inställda till en svensk bomb. Det enda undantaget är personer med lägre tillit till andra människor. Bland dem anser 49 procent att förslaget är ganska eller mycket dåligt. Och det är följaktligen hos låglitarna som vi finner det starkaste stödet (27 procent). Bland personer med tillit till andra människor är stödet klart lägre och i linje med snittet.

Figur 2 visar tydligt att stödet oavsett ålder är högre bland personer till höger än bland dem som står till vänster. Som nämnts tidigare är stödet som högst i den yngsta åldersgruppen. Det figuren kompletterar denna bild med är att mönstret i hög grad drivs av de unga som identifierar sig till höger, oavsett kön. Ingen grupp är lika positiv till svenska kärnvapen som unga till höger. I denna grupp är 24 procent av kvinnorna och 36 procent av männen positivt inställda.

Med undantag för kvinnor till höger i åldern 50–65, så är stödet för kärnvapen bland personer till höger statistiskt signifikant högre än bland unga kvinnor till vänster. Även inom den yngsta vänsterggruppen finns dock en tydlig könsskillnad: endast 4 procent av kvinnorna är positiva till svenska kärnvapen, jämfört med 17 procent av männen. Denna skillnad är inte statistiskt säkerställd. Likväl pekar den i samma riktning som en växande rad attitydfrågor där unga män och unga kvinnor tycker alltmer olika (SOM-institutet, 2025).

Figur 2 Svenskarnas syn på att skaffa egna kärnvapen efter kön, ålder och vänster-högerposition, 2025 (procent och 95-procentiga konfidensintervall)

Kommentar: Frågan löd *Vilken är din åsikt om följande förslag? Sverige bör skaffa egna kärnvapen.* Svarsalternativen var *Mycket bra, Ganska bra, Varken bra eller dåligt, Ganska dåligt* samt *Mycket dåligt.* Figuren redovisar andelen som tycker att förslaget är mycket bra eller ganska bra.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2025.

Låt oss nu titta närmare på hur inställningen till svenska kärnvapen hänger samman med oron för krig, inklusive kärnvapenkrig, och situationen i Sveriges geografiska närområde, särskilt i Ryssland. Sedan Rysslands fullskaliga militära invasion av Ukraina i februari 2022 har ett febrilt militärt upprustningsarbete och en ökad avskräckningsförmåga börjat byggas upp i Sverige. Vid toppmötet i Haag sommaren 2025 enades Nato-länderna, efter stora påtryckningar från den nya Trumpadministrationen i Washington, om att fem procent av ländernas BNP ska läggas på försvaret till 2035 (Grive, 2025). Sedan 2022 har anslagen till det svenska försvaret i det närmaste fördubblats. I försvarsbeslutsperiod 2025–2030 har regeringen aviserat ett mål om att stärka försvaret med ytterligare 170 miljarder kronor (Regeringen, 2025). Den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten Must menar att den säkerhetspolitiska utvecklingen i Sveriges närområde till stor del avgörs av utvecklingen av Rysslands krig i Ukraina. Must bedömer att Ryssland kan vara redo att attackera Nato ett år efter att kriget i Ukraina avslutas eller resulterar i vapenvila (Granlund & Carlsson, 2026).

Huruvida kriget kommer avslutas lämnar vi till bättre lämpade personer att sja om, men oro för att krig ska bryta ut och Rysslands avsikter skulle kunna vara en faktor som påverkar individens benägenhet att stödja svenska kärnvapen. Kärnvapens logik menar att eget kärnvapeninnehav innebär nukleär avskräckningsförmåga. Incitamenten att angripa en fiende med kärnvapen, anses det, försvagas kraftigt om risken finns att motståndet har kapacitet att svara med samma mynt.

Tabell 2 visar inställningen till förslaget om svenska kärnvapen utslaget för tre sorters oro. Det är oro för kärnvapenkrig, oro för ett nytt världskrig, och oro för situationen i Ryssland. Resultaten pekar på att oro tycks spela en liten roll för den svenska kärnvapenopinionen. Graden av oro för världskrig eller kärnvapenkrig tycks, vid en första anblick, inte ha någon betydelse utan är tvärtom jämnt spridd mellan olika nivåer av oro. I stort gäller även detta oro till situationen i Ryssland. Det finns emellertid en liten tendens till att de med lägst oro för situationen i Ryssland i högre utsträckning ser positivt på svenskt kärnvapeninnehav. 22 procent av de som anger att de inte alls är oroad för situationen i Ryssland är för förslaget, medan endast 12 procent av de mycket oroad.

Tabell 2 Svenskarnas syn på att Sverige skaffar egna kärnvapen efter oro för kärnvapenkrig, nytt världskrig och situationen i Ryssland, 2025 (procent, n-tal och balansmätt)

	Bra förslag	Varken bra eller dåligt förslag	Dåligt förslag	n	Balans
Samtliga	13	20	67	1 776	-54
<i>Oro för kärnvapenkrig</i>					
Mycket oroande	15	20	65	593	-50
Ganska oroande	12	22	66	560	-54
Inte särskilt oroande	11	21	68	516	-57
Inte alls oroande	15	17	68	87	-53
<i>Oro för nytt världskrig</i>					
Mycket oroande	15	22	63	638	-48
Ganska oroande	11	18	71	605	-60
Inte särskilt oroande	12	20	68	421	-56
Inte alls oroande	18	21	61	96	-43
<i>Oro för situationen i Ryssland</i>					
Mycket oroande	12	18	70	997	-58
Ganska oroande	13	24	63	539	-50
Inte särskilt oroande	16	27	57	173	-41
Inte alls oroande	22	12	66	50	-44

Kommentar: Frågan löd *Vilken är din åsikt om följande förslag? Sverige bör skaffa egna kärnvapen.* Svartalternativen var *Mycket bra, Ganska bra, Varken bra eller dåligt, Ganska dåligt* samt *Mycket dåligt*. Frågan om oro löd *Om du ser till läget i dag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden?* med avseende på *Kärnvapenkrig, Nytt världskrig* och *Situationen i Ryssland*. Svartalternativen framgår av tabellen.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2025.

I det sista steget i denna resultatredovisning skall vi nu undersöka vilka av faktorerna som har starkast förklaringskraft under kontroll för varandra. Det gör vi genom en regressionsanalys, som redovisas i tabell 3. Den första modellen i tabellen visar att det finns ett statistiskt signifikant negativt samband mellan oro för situationen i Ryssland på stödet för svenska kärnvapen. Ju högre stöd för svenska kärnvapen desto lägre oro för situationen i Ryssland. Oro för kärnvapenkrig och världskrig har ingen koppling till synen på svenska kärnvapen i den första regressionsmodellen.

I den andra modellen inkluderar vi kön, ålder och utbildning. Under kontroll för demografiska variabler kvarstår den signifikant negativa effekten av oro för situationen i Ryssland på stödet för svenska kärnvapen, men ålder och utbildning har här starkare förklaringskraft än oro. Under kontroll för oro uppvisar yngre och lägre utbildade, men också män, signifikant högre stöd för svenska kärnvapen jämfört med äldre, högre utbildade och kvinnor.

Tabell 3 Syn på att skaffa egna kärnvapen efter oro, sociodemografiska grupper, tillit och politisk åskådning, 2025 (regressionskoefficienter och standardfel)

	Modell 1	Modell 2	Modell 3
Oro: Kärnvapenkrig	0.07 (0.05)	0.11* (0.05)	0.10* (0.05)
Oro: Världskrig	0.03 (0.05)	0.01 (0.05)	0.03 (0.05)
Oro: Situationen i Ryssland	-0.16*** (0.04)	-0.10* (0.05)	-0.04 (0.04)
Kön		0.16* (0.07)	0.07 (0.06)
Ålder		-0.16*** (0.07)	-0.16*** (0.03)
Utbildning		-0.18*** (0.05)	-0.05 (0.05)
Tillit			-0.19*** (0.05)
Vänster–höger			0.17** (0.06)
Socialdemokraterna (ref)			
Vänsterpartiet			-0.45*** (0.12)
Centerpartiet			-0.23 (0.14)
Liberalerna			-0.16 (0.18)
Moderaterna			0.14 (0.12)
Kristdemokraterna			-0.06 (0.19)
Miljöpartiet			-0.49*** (0.13)
Sverigedemokraterna			0.30* (0.12)
Intercept	2.22*** (0.16)	2.58*** (0.26)	2.38*** (0.28)
Observationer	1435	1435	1435
Justerat R ²	0.00	0.03	0.12

Kommentar: * p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001, standardfel inom parentes. För frågeformuleringar se tabell 1 och 2.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2025.

I den tredje och sista modellen inkluderar vi tillit till andra människor, vänster-högerposition och partipreferens. Under kontroll för sociodemografiska och politiska förklaringsfaktorer försvinner sambandet mellan oro för situationen i Ryssland och stöd för svenska kärnvapen. I denna modell finns däremot en signifikant positiv effekt av oro för kärnvapenkrig på stödet för svenska kärnvapen. Ju oroligare för kärnvapenkrig, desto större stöd för svenska kärnvapen. I den sista modellen är yngre fortsatt signifikant mer positiva, liksom personer med lägre tillit till sina medmänniskor och personer som står ideologiskt till höger. Partipreferens, där Socialdemokraterna utgör referenskategori, har också stark förklaringskraft. Anhängare till Vänsterpartiet och Miljöpartiet är signifikant mer negativa till svenska kärnvapen, jämfört med socialdemokrater. I den andra änden är anhängare till Sverigedemokraterna signifikant mer positiva jämfört med socialdemokratiska partisympatisörer. Däremot noteras inga statistiskt säkerställda skillnader i den svenska kärnvapenopinionen mellan socialdemokrater, anhängare till Centerpartiet och de tre regeringspartierna i Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna.

Utifrån regressionsmodellerna kan vi konstatera att oro för kärnvapenkrig, ålder, ideologisk position, social tillit och partipreferens förklarar variation i stöd för en svensk bomb. Justerat R^2 i tabellen visar att det är framförallt de politiska variabelerna som har förklaringskraft. Något förenklat kan man säga att värdet 0.12 visar att de i modell 3 ingående oberoende variabelerna förklarar 12 procent av variationen i synen på svenska kärnvapen. I de modellerna där endast oro och demografiska faktorer ingår är variationen mycket lägre, eller nära nog noll.

Bombsäkra resultat

Resultaten visar att stödet för att Sverige ska skaffa egna kärnvapen är mycket begränsat. En tydlig majoritet av svenskarna tar avstånd från förslaget, medan endast en mindre andel uttrycker stöd. Trots ett förändrat säkerhetspolitiskt läge och en mer intensiv offentlig debatt framstår kärnvapen som en fortsatt marginell position i den svenska opinionen.

Samtidigt är stödet inte slumpmässigt fördelat. Det följer tydliga politiska och sociala skiljelinjer. Stödet är högre bland yngre, bland personer med lägre utbildning och särskilt bland personer som identifierar sig till höger. Partipolitiskt är stödet tydligast bland Sverigedemokraternas sympatisörer, medan motståndet är starkast bland väljare till vänster och inom Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Även låg generell tillit till andra människor samvarierar med ett högre stöd för svenska kärnvapen. Däremot spelar oro för krig och säkerhetsläget en mer begränsad roll än vad som ofta antas. I de bivariata analyserna framträder inga tydliga samband mellan oro och stöd för kärnvapen. I regressionsanalyserna får vissa orosmått betydelse, men dessa effekter är svaga och instabila i förhållande till de politiska och sociala faktorerna. Detta tyder på att attityder till kärnvapen i första hand är

politiskt och ideologiskt strukturerade snarare än en direkt respons på upplevda säkerhetshot. Mönstret kan relateras till forskning som betonar betydelsen av mer grundläggande attitydstrukturer kopplade till hotuppfattningar och säkerhet. Hibbing (2020) visar exempelvis att stöd för säkerhetspolitiska åtgärder ofta drivs av en generell säkerhetsorientering, det vill säga en benägenhet att uppfatta världen som hotfull och att prioritera skydd mot dessa hot snarare än av specifika policyöverväganden.

Mot denna bakgrund kan stödet för svenska kärnvapen delvis förstås som ett uttryck för en bredare säkerhetsorienterad attitydstruktur, snarare än som en direkt reaktion på det aktuella säkerhetspolitiska läget. Sammantaget pekar resultaten på att frågan om svenska kärnvapen inte i första hand formas av direkta hotbedömningar, utan av mer stabila attitydstrukturer. Huruvida ett ytterligare försämrat säkerhetspolitiskt läge i Sveriges närområde skulle svänga den svenska kärnvapenopinionen i mer positiv riktning låter vi vara osagt. Men givet att opinionen i frågan i högre grad tycks formas av politisk orientering och ideologi snarare än krigsoro ska nog mycket till innan svenska folket, i likhet med Albert Einstein som inledde vårt kapitel, börjar betrakta bomben som det minst onda alternativet. I det avseendet tycks opinionen knappast styras av tärningskast, utan formas i en värld där avgörande beslut fattas långt från dem som berörs, ibland med anspråk som närmar sig det gudomliga.

Referenser

- Agrell, W. (2002). *Svenska förintelsevapen: utvecklingen av kemiska och nukleära stridsmedel 1928–1970*. Historiska media.
- Berndtsson, J., Bjereld, U., & Ydén, K. (2021). Det kalla krigets återkomst? Från osannolikhet till tänkbar hotbild. I U. Andersson, A. Carlander, M. Grusell & P. Öhberg (Red.), *Ingen anledning till oro (?) (303–316)*. SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Björnbom, J. (2022). *Exakt då svängde Hultqvist (S) i Nato-frågan: ”Jag skrev det på ett papper”*. SVT Nyheter.
- Ekot. (2026). *Macron: Sverige deltar i samtal om europeiskt kärnvapen-paraply* [Ljudinslag]. Sveriges Radio.
- Hibbing, J. R. (2020). *The securitarian personality: What really motivates Trump’s base and why it matters for the post-Trump era*. Oxford University Press.
- Ingemarsson, L. (2026). *Experten: Norden kan och bör utveckla kärnvapen*. Dagens ETC.
- Granlund, J., & Carlsson, M. (2026). *Must: Ryssland kan vara redo att attackera Nato ett år efter krigsslut i Ukraina*. SVT Nyheter.
- Grive, R. (2025). *Natoledarna överens om femprocentsmål till 2035*. SVT Nyheter.
- Martinsson, H. (1956). *Aniara*. Bonniers.

- Regeringen. (2025). Försvarsbeslutet 2025–2030. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/totalforsvar/forsvarsbeslutet-20252030/>. Hämtad 2026-04-01.
- SOM-institutet. (2025). *Svenska Ungdomstrender 1986–2024*. Göteborgs universitet.
- Yousuf, E., & Carlsson Tenitskaja, A. (2025). Åkesson utesluter inte svenskt kärnvapen. <https://www.gp.se/politik/akesson-utesluter-inte-svenskt-karnvapen.db18bec7-d26a-419d-b209-da9bf8a710c1>